

ПРОЗОРИСТЬ ВІД ТШЕБЯТОВА

Чудовий, сонячний день, сиджу у сесійній залі історичної ратуші у Тшебятіві. У мене видалася вільна хвилина для роздумів: українські посадовці з Канева розійшлися по відділах виконкому, а я можу поміркувати яким чином організувати подальшу роботу. Декілька років тому влада Тшебятова прийняла рішення про участь у громадянській акції „Прозора Польща”. Ішлося про те, щоб у роботу виконкому, у стосунки між владою та мешканцями впровадити засади доброго врядування, які б означали конкретні дії і механізми. Впровадили, виконавши шість обов'язкових та дванадцять факультативних завдань акції. І все впроваджене діє й понині. Клієнта, який відвідує виконком, вже на вході зустріне Бюро Обслуговування Клієнтів, яке надасть усю необхідну інформацію, своєрідну інструкцію – картку необхідної послуги. Кожен відвідувач виконкому без блукання коридорами дізнається, чим займаються конкретні службовці. Зрештою, найчастіше для залагодження якихось питань у виконкомі до виконкому взагалі йти ... не потрібно: всю інформацію можна самотужки відшукати на виконкомівській Інтернет-сторінці, з неї ж скачати відповідну форму заяви. Я міг би ще продовжувати свою розповідь про „Прозору Польщу”, але зараз поведу мову про Прозору Україну. Там також поступово народжується розуміння, що влада має працювати прозоро. Та шлях до цього видається ще важчим, ніж це було у нас. Але ж пробувати треба.

І ось, тшебятівські службовці вирішили поділитися досвідом саме у конкретній справі побудові прозорого виконкому, тобто такого, де робота побудована вміло, ефективно і зрозуміло, як для самих працівників, так і для всіх, кому доводиться туди звертатися у різноманітних потребах.

Канів особливе місце на мапі України. У полякам він асоціюється із битвою під Каневом у 1918 році, але у самому Каневі небагато про це знають. Там, у роки I Світової війни воювали поляки та німці, чому це має обходити українців? Звісно, не викликає там якихось емоцій і романтична повість Северина Гошинського „Замок у Каневі” – це не їхня література. Натомість кожен українець знає, що на високому березі Дніпра похований великий український письменник, поет, драматург, художник – Тарас Шевченко. Не впевнений, що українська молодь більше читає твори Шевченка, ніж польська – Міцкевича або Словацького, але для усіх українців Тарас Шевченко це символ величності їхньої культури. Тому щорічно до Канева з'їжджаються шкільні екскурсії, під час кожних виборів політики вважають за необхідне здійснити прощу до Тарасової могили, підкреслюючи таким чином приналежність до української нації. Саме з таким містом співпрацює наш Тшебятув з надією, що успіх проекту тут стане знаковим. Втілена у Каневі ідея прозорості сприйметься і закарбується в українській суспільній свідомості яскравіше, ніж це б сталося де ін де.

А вона варта того, щоб бути сприйнятою. Маємо право пишатися нашою реформою самоврядування – Україна лише намагається з нею впоратися. На жаль, там поки-що немає політичної сили, яка б взяла на себе весь труд і всі ризики такої реформи. Кожен політик знає, що зміни такого рівня вимагають чималих ресурсів і коштів, але для самих реформаторів політична ціна може виявитися дуже високою. Отже, ніхто не наважується, хоча розмови точаться, публікацій з даної тематики стає усе більше, Україна підписала та ратифікувала Європейську Хартію Місцевого Самоврядування. Але... У приватних розмовах з поляками з нотками сумної заздрості українці висловлюють визнання нашого успіху. Отже, якщо політики не наважуються чи не бажають запроваджувати реформу по своїй волі, необхідним видається тиск

знизу. По-простому кажучи: політики мають побачити, що воля народу настільки виразна та широка, що спираючись на неї вони можуть щось „виграти” для себе.

У Тшебяткові знають, що треба показати канівським колегам (загалом переважно – колежанкам): як функціонує самоврядування, що для мешканців означає той факт, що місцева влада повинна, більше того – хоче на них зважати. При чому, це бажання не може залишитися лише на рівні декларацій. Самоврядування має бути прозорим, а прозорість має сенс лише тоді, коли самоврядування діє етично. Етика, у свою чергу, не терпить моралізаторства, а вимагає конкретних дій. Саме тому працівники самоуправління з Тшебяткова якомога прозоріше допомагають службовцям з Канева знайомитися, а надалі допомагатимуть і впроваджувати завдання доброго врядування. Зокрема, й на перший погляд зовсім нескладні. Наприклад – вдале інформування всередині приміщення виконкому, яке не лише спрощує роботу службовцям, але є одночасно свідченням поваги для клієнта, одним з важливих елементів побудови шанобливих відносин між людьми.

Я з великою приємністю спостерігаю за тшебятівською гостинністю.

Впровадження засад доброго врядування в Україні буде вельми складним завданням, вимагатиме наполегливості та великого терпіння. Досягнення результату без хоча б психологічної підтримки майже неможливе. Добре знати, що десь у Польщі є партнерське місто, колеги, які вже виконали подібні завдання і мають бажання допомагати, справді щире й дружнє бажання. І ця дружба вже виявляється із справжньою щедрістю.

У нашій історичній пам’яті є усвідомлення Польщі як „передмурів’я Християнства”, гордість від того, що поляки, литовці та українські козаки власними грудьми захищали Європу від загроз зі сходу. Битва під Варшавою, яка відбулася 90 років тому, є частиною цієї великої традиції. Але є у нашій пам’яті і інша традиція: співпраця у побудові доброї, людяної цивілізації, яка спирається на Євангелічне послання. Символом цієї традиції є для поляків Унія з Литвою підписана у Городлі у 1413 році – тоді польські рицарі розділили з литовськими боярами (нещодавно ще запеклими ворогами) все те, що мали найціннішого. Власну свободу, гідність, герб. У річищі цієї традиції діє сьогодні Тшебятів. Може це звучить надто пишномовно, але варто про це пам’ятати. Знаю, що для православних городельська унія недосконала: до рівності та партнерства запрошено лише католиків. Якщо історія має бути школою життя, то її слід пізнавати в її піднесених та складних моментах, розглядати з різних точок зору, вчитися на прикладах успіхів та поразок.

Пшемислав Фенрих